

ΑΝΔΡΙΑΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ειδεώσης

ΕΤΟΣ Α' ΑΡΙΘ. 19

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ο. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1959

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΝΔΡΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΣ Ο ΣΙΦΝΙΟΣ

Η λάτδων μας, ή Σίφνος, εί-
ΜΙΚΡΑ νήσος των Κυκ-
ναι ή μητηρ πολλών πνευματι-
κών τέκνων τὰ ὅποια ἐτίμησαν
τὸ Γένος καὶ αὐτὴν ἴδιαιτέρως.

Οι ἐκ Σίφνου κληρικοί καὶ
Διδάσκαλοι κατὰ τὴν ὑπόδου-
λωσιν τῆς πατρίδος, πρωτεύον
τα διεθραμάτισαν ρόλον εἰς
τὴν διατήρησιν καὶ συνέχισιν
τοῦ ἔλληνικού πνεύματος καὶ
τῆς ἔλληνικῆς Παιδείας.

Ίδιαίτερα ή Σίφνος, ὡς ἐ-
λαχίστη γηνιά τοῦ Κυκλαδι-
κού συμπλέγματος, πλήθος ὅ-
λον ἀρχιερέων ἐγένετον, οἵτι-
νες περιφανεῖς κατέλαβον ἐ-
δρας, ἔτι καὶ Πατριαρχικᾶς.

Εἰς ἐκ τῶν ἀρχιερέων τού-
των ὑπῆρξεν καὶ ὁ ὑπὸ ιστό-
ρησιν ἀρχιεπίσκοπος "Ανδρου
Φιλόθεος, περὶ οὐ ἔγραψεν ὁ
ἀείμνηστος Δ. Π. ΠΑΣΧΑ-
ΛΗΣ.

Τὴν ἐκ Σίφνου καταγωγὴν
τοῦ Φιλόθεου πληροφορούμεθα
ἐκ τοῦ ὑπὸ στοιχ. Α' Κώδικος
τῆς κατὰ Σίφνου Ιεράς Μο-
νῆς τῆς Θεοτόκου «Βρύσεως»
ἢ «Βρυσιανῆς» ἐπινομαζομέ-
νης, εἰς τὸν ὅποιον, ἐν φ. 58
σελ. 1, ἀναγράφεται ὑπὸ χρο-
νολογίαν 1760, Μαρτίου 4...

«Ἐπειδὴ καὶ πρὸ καιροῦ νὰ
εἶχε ὁ πανιερώτατος ἄγιος "Αν-
δρου κύριος κύρ Φιλόθεος εὐ-
λάβεισιν εἰς τὸ Ιερὸν Μονα-
στήριον τῆς Κυρίας Βρυσια-
νῆς, σ. ή μερον εἰς τὸν εὐρι-
σκόμιον ενοισ ἐδῶ εἰς τὸ
ὅπου ἦν πατρίδα τοῦ λειτουργήση
τοὺς Μακαρίτας γονεῖς του...»

Ο Φιλόθεος ἐγεννήθη πεθα-
νώς περὶ τὸ 1720 ἔτος καὶ ἐ-
σπούδασε τὰ γράμματα ἐν τῇ
ἀκμαζούσῃ τόπε πολυφήμῳ

Σχολῆ τοῦ Παναγίου Τάφου
τῆς Σίφνου, ἥτις ὑπῆρξενία ἀ-
πὸ τὰς τέσσαρας Σχολὰς, αἱ
ὅποιαις κατὰ τὴν ὑποδούλωσιν
τοῦ Γένους ἐπέτυχον διὰ τῆς
διδασκαλίας τῶν ἔλληνικῶν
γράμμάτων καὶ τῆς εὐγενοῦς
παραδόσεως τὴν διατήρησιν
καὶ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ αἰωνί-
ου Ἑλληνικοῦ Κράσους.

Ἀρχιεπίσκοπος "Ανδρου ἐ-
γένετο ἐν ἔτει 1759, διαδε-

χθεῖς εἰς τὸν θρόνον Αὔξεντιον
τὸν Β' (1758). Δ.Π. ΠΑΣΧΑ-
ΛΗ (Αναγραφὴ χρονολογικὴ
τῶν ἀπὸ Χριστοῦ Ἀρχιερατευ-
σάντων ἐν "Ανδρῷ, ἐν «Θεολο-
γίᾳ» 1927. Ε', σελ. 159 καὶ
ἐν ιδίῳ τεύχει Γ', σελ. 5 —

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Βυζαντιναὶ καὶ
Μεταβυζαντιναὶ

Ἐκικλησίαι τῆς "Ανδρου,
Αθῆναι 1957, σελ. 6) προφανῶς πρὸ τῆς 8ης

Απριλίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ,
διότι κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν

ταύτην ὁ Πατριάρχης Ἀλεξαν-
δρείας Ματθαίος Ψάλτης, ὁ

"Ανδριός, ἐντὸς παραινετικοῦ
πρὸ τοὺς συμπατριώτας του

Ανδρίους γράμματος ὅπως
καταπάσωστας τὰς μεταξύ των

φιλονικίας καὶ ἐριδας, περιέ-
κλεισε καὶ τὸ πρὸ τὸν Φιλό-

θεον σύγχαρητήριον ἐπὶ τῇ ἐκ-
λογῇ του ὡς Ἀρχιεπίσκοπου

"Ανδρου γράμμα. «1759. Α'-
πριλίου καὶ ἐστάλθη τὸ παρὸν

περιεκλεισμένον εἰς ἓνα πλίκον
ὅμου μὲ ἓνα γράμμα συγχαρη-

τικὸν διὰ τὸν τῆς ἀρχιερωσύ-
νης προδιβασμὸν τοῦ ἐκεῖσε
ἀρχιεπίσκοπου "Ανδρου κύρ

Φιλόθέου».

Πρβλ. Δ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗ
(Ματθαίος ὁ "Ανδριός, πάπας
καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρεί-
ας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου,

ΧΡΥΣΟΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥ-
ΛΗΝΑΙ 1901, σελ. 56) —
ΛΟΥ (Ανέκδοτος Ἀλληλογρα-
φία τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξαν-
δρείας Ματθαίου Ψάλτου —

1746 — 1766 — ἐν «Ἐκκλη-
σιαστ. Φάρος». Ἀλεξανδρεία
τόμ. ΙΖ' (1918) σ. 401 — 435
καὶ τὸ ΙΘ' (1920) σ. 495 —
614) Δ.Π. ΠΑΣΧΑΛΗ (Αναγραφὴ
Χρονολ. κλπ. ἐνθ ἀ-
νωτ.).

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς
ἐν "Ανδρῷ ἀρχιερατείας του
(1759) δὲ Φιλόθεος ἀνήγειρεν
ἴδιοις ἔξδοις ἐν τῷ χωρίῳ Σα-
σᾶν ἐκκηλησίαν τῆς Θεοτόκου,
ἵνα ἐκκηλησίαζωνται οἱ τοῦ χω-
ρίου τούτου χριστιανοί, οἵτι-
νες ἐστερούντο ναού. Ἐπέτρε-
ψεν δ' αὐτοῖς νὰ ὀρίσωσιν ἐν

τῇ ἐκκηλησίᾳ ταύτη ιερέα τῆς
προτιμήσεως των, ὑποχρεώσας
ὅμως αὐτοὺς νὰ τελώσιν ἔκα-
στον ἔτος τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ

"Ανδρον μίαν λίτραν κηροῦ. Ι-
ερὸς Κώδικης Ἀρχιεπίσκοπης

"Ανδρου καὶ Σύρας, φ. 5β —
Δ.Π. ΠΑΣΧΑΛΗ. (Αναγραφὴ
Χρονολ. κλπ. σελ. 159 — ΤΟΥ
ΑΥΤΟΥ. Βυζαντιναὶ καὶ Με-
ταβυζ. Ἐκκλ. κλπ. σελ. 30).

Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1760 με-
τέβη ἐν τῇ ιδίᾳ αὐτοῦ πατρι-
έδι ηήσω Σίφνῳ πρὸ τέλεσιν
μητησούνων τῶν γονέων του.
Ἐν Σίφνῳ εὑρισκόμενος ἐπρα-
γματοποίησε παλαιόν του πό-
θον ἐπιστεφθεὶς τὴν ὀικμάζου-
σαν τότε μονήν τῆς Θεοτόκου,
«Βρύσεως» ἢ «Βρυσιανῆς» ἐ-
πιλεγομένης, εἰς τὴν ὅποιαν
ἀφιέρωσεν ἑαυτόν, ἐγγραφεὶς
εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς ὡς ἀ-
πλοῦς μοναχός, «καὶ χαρίζει
δοσα ἀσπρας ἔχει ἔως τῆς σή-
μερον χάριν ἔλεους εἰς τὴν Ιε-

ρὰν Μονῆν» (Κώδικις Α' 'Ιεράς Μονῆς «Βρύσεως» Σίφνου, Φ. 58 σελ. 1, ἐν ἀντιγράφῳ ὑπογραφέντα ἐν Φυλ. 58, σελ. 1.

α) «1760, Μαρτίου 4.

Δωρεὰ καὶ πριστήλωσις τοῦ Γιώργη Σαρῆ.

+ δ) "Αινδρου Φιλόθεος Βεβαιοῦ

6) «Ἐπειδὴ καὶ πρὸ καιροῦ νὰ εἶχε ὁ πανιερώτατος ἄγιος "Αινδρου Κύριος κύρι Φιλόθεος εὐλάτειαν εἰς τὸ 'Ιερὸν Μοναστήριον τῆς Κυρίας Βρυσιανῆς στήμερον εὐρισκόμενος ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἥλθε διὰ νὰ λειτουργήσῃ τοὺς Μακαρίτας γονεῖς του, θέλει μὲ ιδίαν του γνώμην καὶ βούλησιν καὶ ἀφιερώνει τὸν ἔαυτόν του ψυχικῶς καὶ σωματικῶς νὰ εἶναι ἔνας ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τῆς 'Ιερᾶς ταύτης Μονῆς καθὼς καὶ ἔνας ἀπὸ τοὺς λοιπούς.

Καὶ χαρίζει ὅσα ἀσπρα ἔχει ἔνως τῆς σήμερον χάριν ἐλέους εἰς τὴν 'Ιερὰν Μονῆν. Καὶ ὡς ἀδελφὸν τοῦ Μοναστηρίου θέλουν οἱ πατέρες καὶ δίδουν τῆς πανιερώτητος τὸ χωράφι μὲ ὄμπέλι ὅπου ἔχουν ποποθετημένον εἰς τὸν Θόλον, ὃποῦ ἐκρατοῦσε ὁ μακαρίτης παπαχαρᾶτων καὶ τὰ δενδρά τοῦ Λογίζου εἰς τὸ Πέρα(σ)-μα νὰ τὰ καρποτρώγη ὡς ἀδελφὸς τῆς Μονῆς ἔνως ἥθελεν ἔχει τὸ ζῆν. Καθὼς ἡ πανιερώτης του ἀφιερώνει (ἔνα τῶν) ἐδικῶν του μὰ κάθηται εἰς τὸ Μοναστήρι καὶ νὰ καλλιεργήτω αὐτὸν πρᾶγμα καὶ νὰ τὸ

ἔχῃ ἔννοια κατὰ τὴν θέλησιν τῆς αὐτοῦ πανιερώτητος. "Οθεν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξῆς θέλει ὁ πανιερώτατος κύρι Φιλόθεος νὰ εἶναι ἀδελφὸς τῆς Μονῆς, δι' ὃ καὶ εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη εἰς τὸν παρόντα κώδικια εἰς ἀσφάλειαν: 1760 Μαρτίου 4.

+ δ) "Αινδρου Φιλόθεος ὑπόσχωμα.

+ ὁ ἥγούμενος 'Ιωσήφ Βεβαιοῦ δ προηγούμενος 'Ιγνάτιος Χωροπίσκοπος σίφνου θεοφανοῦ Μαρίνος μπάσος μαρτυρῶν ὁ οἰκονόμος σίφνου καὶ ἐπίτροπος τῆς μονῆς παραικληθείς ἔγραψα καὶ μαρτυρῶν.

Κατὰ τὴν ἐν "Αινδρωφ ἀρχιερατείαν του ὁ Φιλόθεος «έβεβαίωσε» ὡς ἐνοριακὸν ναὸν τὸν ἐν τῷ χωρίῳ Βουρικώτη τοιούτον τῆς θεοτόκου Δ.Π. ΠΑΣΧΑΛΗ (Βυζαντικοὶ καὶ Μεταβυζαντινοὶ Ἑκκλησίαι κλπ. σελ. 30).

Ἐπίσης ἐν τῷ 'Ιερῷ Κώδικι τῆς 'Ορθοδόξου Ἑκκλησίας "Αινδρου καὶ Σύρας, φ. 11α, σώζεται πρᾶξις, καθ' ἣν ἡ ἐκκλησία τῆς 'Αγίας Αἰκατερίνης ἐν τῷ χωρίῳ Ἀψηλοῦ ἀναγνωρίζεται ὡς ἴδιον κτῆμα τοῦ ἐν ιερεῦσιν εὐλαβεστάτου Παπαγεωργίου, πρωτεκδίκου "Αινδρου καὶ Σύρας, διότι οὕτος ιδίοις ἀναλόμασι καὶ προτροπῇ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Φιλόθεου οἰκαδόμησε ταύτην ἐκ βάθμων. Ή πρᾶξις φέρει χρονολογίαν 1770, μηνὶ Οκτωβρίων 20, καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ "Αινδρου 'Ιωάσαφ. Δ.Π. ΠΑΣΧΑΛΗ (Βυζαντινοὶ καὶ Μεταβυζαντινοὶ κλπ. σελ. 5—6).

Ο ἀρχιεπίσκοπος Φιλόθεος ἀρχιεράτευσεν ἐν "Αινδρωφ ἐπὶ ἐνέα ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1759 ἕως τὸ 1768, ὅπει καὶ ἀπεβίωσεν. ΜΗΝΑ ΧΑΙΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ. «Ἐκκλησίαστ. 'Αλήθεια, Κωνσταντινούπολις, ἔτος 6' σελ. (Πατριαρχικοὶ Πινακίδες, ἐν 234)—Δ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗ. ('Αναγραφὴ Χρονολογ. κλπ. ἐνθ' ἀνωτ. «Θεολογία», 1927, τόμ. Ε' σελ. 159).

Μετὰ τιριακούτατείαν ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ὁ ἀνεψιός του πρωτοψάλτης Σίφνου Φιλόθεος, μετέβη εἰς "Αινδρον καὶ παλαίσε τὰ ὑπὸ τοῦ θείου του καληφθέντα «πράγματα» χάριν τῆς Μονῆς «Βρύσεως» Σίφνου.

Τὸ τοιούτον πληροφορούμενοθα ἐκ τοῦ ὑπὸ στοιχ. Β' Κώδικος τῆς Μονῆς, φ. 1β, ἔνθα: «1798 'Ιουλίου:23